

105. Krúdy Gyula íróasztalánál (Fotó: Czvek Gyula/ PIM)

Utolsó látogatás Krúdy Gyulánál

NÁDAS ISTVÁN

Pénteken halt meg. Négy nappal halála előtt elmentem hozzá, szerkesztőm megbízásából, hogy megbeszéljek vele egy cikktémát.

Óbudán lakott a Templom utcában. Olyan vidék ez, mintha a Ferencváros és Buda összekeveredett volna. Esteledett, mikor kértem, hét órát harangoztak, jöttek az emberek a templomból. Svábgyerek, szekerek, sárga telefonfülkék, düledező kis viskók világa.

Templom utca 15., szintén földszintes ház, mint a többi, mégis valahogy úribb, szebb, elegánsabb. Mert Krúdy Gyula lakott itt, a vasrácsos ablakok mögött.

Csengetni kell a kapun. Nagynehezen kinyitják. Cseléd fogad a homályos udvari szobában. Várni kell kicsit. Azután bejött egy házvezetőnő-szerű asszony, szólta, hogy menjek be.

Három-négy szobán kellett keresztül menni. Végre az utolsóban megtaláltam Gyula bácsit. Szürke ruhában feküdt a díványon, nagyon bágyadtan fogadta a köszönésemet.

Nemrég láttam a Múzeum körúton, amint elegánsan, délcegen ment az utcán, most pedig halálsápadtan feküdt.

Leültetett az íróasztala elé, melyen megkezdett kézirat hevert, az ő nehezen olvasható, apró, lilatintás betűivel.

– Muszáj valamit dolgozni – mondta – különben belepi az embert a por. Elfelejtik.

Elmondtam, hogy nemrég olvastam egy hetilapban a cikkét, májusi ételekről, snidlingről, fiatal hagymáról, rákról. Olyan ízletes volt a cikke, mintha a legjobb szakácsnő írta volna. Láthatóan örült a dicsőretnak. Gyengén fölemelkedett, megkínált cigarettával egy felbontott Extrás-dobozból. Odavittem hozzá a dobozt, de ő nem gyűjtött rá.

Most utólag előttem van, amint valami furcsa mozdulattal kerülte a világosságot, fejét eldugta a karja alá. De az agya nagyon friss volt, régi dolgokról kezdtünk beszélni, amikor még fiatal volt. Említette Bródy Sándort, Lázár Miklóst.

– Nem érzi jól magát, Gyula bácsi?

– Fáradt vagyok – felelte lassan –, túl sok volt a korhelykedés.

– Ma éjjel is kimaradt, Gyula bácsi? – kérdeztem Krúdytól, akin, ha egy szót sem szólt, csak ült vagy feküdt, látszott, hogy nagy ember. Olyan volt a sötétedő szobában, szürke ruhájában, szétdobált irataival és érdekes múltjával mint valami francia költő, egy Verlaine, akit, sajnos, csak képekről ismerünk.

– Ma reggel kilenckor feküdtem le – mondta és halkán hozzátette –, dolgoztam a regényen. Nem emiatt vagyok fáradt. Régi dolgok miatt.

Megígérte, hogy másnap délre készen lesz a cikk, amit kértem.

– Ha megengedi, elküldjük a honoráriumot a szolgálával – mondtam halkán, szégyenkezve, hogy pénzről beszélek előtte.

– Jó lesz fiacskám – felelte –, nagyon szűkében vagyok a pénznek.

Elbúcsúztam, sietnem kellett, dolgom volt a városban. Ha tudtam volna, hogy utoljára látom, ottmaradtam volna, jól körülnézni a lakásban, a házban, ahol élt, beszélgetni vele saját magáról. De nem tudtam. Ilyen az élet. Felületesen fogtam vele kezét és örültem, hogy kimehetek az emberek közé, a remek levegőre, a szomorú szobából. Az udvarban a házmesterék kutyája dühösen megugatott, majdnem belémharapott. Biztosan azért haragudott, hogy nem hagytam pihenni Gyula bácsit. Zavartam, amikor még készülődött a nagy útra.